

Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

KORUYUCU

AİLE ADAYLARI REHBERİ

2021

Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

KORUYUCU

AİLE ADAYLARI REHBERİ

2021

Çocuklarımızın Rüyalarını Gerçekleştirenler

Koruyucu Ailelerimiz

Koruyucu Ailede Büyüdü, Koruyucu Aile Oldu

5 yaşından itibaren koruyucu aile yanında büyümüştü. Yıllar sonra reşit olduğunda, anne baba bildiği koruyucu ailesinden ayrılmayı bir an bile düşünmedi. Sonra bir yuva kurdu ve kendisine yıllarca merhametle, sevgiyle koruyucu ailelik yapan anne babası gibi, bir çocuğun hayatına dokunmayı istedi. Eşi ile koruyucu aile olmaya karar verdiklerinde, henüz bir buçuk yaşındaki o mucize ile tanıştılar. Kendisine kucak açan, sevgiyle sarıp sarmalayan koruyucu ailesi gibi o da bir hayata ışık oldu. Şimdi, sanki cennetten hediye olan çocukları ile yuvalarını paylaşmanın mutluluğunu yaşıyorlar.

Sevginin Gücü ile Engelleri Aştılar

Çocuk büyütmede zaten acemiydiler. Engelli olması, durumu biraz daha zorlaştırsa da sevgileri engellerin tümünü yenecek kadar büyüktü. Nitekim bugün, ilgi ve sevgi karşılığını verdi; artık engelli değil. Özel eğitime ihtiyacı yok. Eve ise bereket ve huzur hâkim oldu.

Acılarını Koruyucu Aile Olarak Dindirdiler

Çocuklarından biri vefat edince büyük acı yaşadılar. Acılarını dindirmek için koruyucu aile olmalarının kendileri için daha uygun olacağına karar verdiklerinde, vakit kaybetmeden başvuruda bulundular. İlk görüşme için davet edildikleri odaya, soğuktan yanakları ve burnu kızarmış küçük bir kız çocuğu girdi. Henüz 13 aylıktı ve evlat acısı yaşayan aileye bir umut olmuştu. Acıları her geçen gün biraz daha dindi. Minik kız çocuğu ise kendisine oldukça kıymet veren, özgüvenli yetişmesi için ellerinden geleni esirgemeyen ailesiyle oldukça mutlu.

Aile Sıcaklığı ve Sevgisinin Gücü

Onu görünce bakışını, gülüşünü, tel tel saçlarını aklından çıkaramadı. Bu çocuğun koruyucu ailesi olmak istediğini söyledi. “Engeli var” dediler. Vazgeçmedi. Başvurusu kabul edildiğinde yeniden dünyaya gelmiş gibiydi. Uzun ve yorucu bir zaman diliminin sonunda o kız çocuğunun tek eksiğinin bir aile sıcaklığı ve sevgisi olduğunu anladı. Artık bu çocuk cümleler kurabiliyor, kreşe gidiyor hatta ikinci bir dil öğreniyor.

Yüreğinin taa derinlerinde kim bilir neler yaşadın neler sakladın. Sen annem deyince bana, içim yanar; ben sana canım kızım deyince, sanki senin olur dünyalar.

Koruyucu Aile Hizmeti

Çeşitli nedenlerle öz ailesi yanında bakımları bir süre için sağlanamayan çocukların, kısa veya uzun dönemler içerisinde, ücretli veya gönüllü olarak eğitim, bakım ve yetiştirilme sorumluluğunu devlet ile paylaşan kişi ya da ailelerin yerine getirdiği, özel nitelikler gerektiren bir hizmettir. Koruma altında bulunan ve kendi haklarını savunamayan tüm çocukların sağlıklı gelişebilmeleri için kendilerini koruyacak, sevecek, destekleyecek, güven sağlayacak, sosyal, maddi, milli ve manevi gereksinimlerini karşılayacak sıcak bir aile ortamına ihtiyaçları vardır. Koruyucu aile, çocuğa sağladığı aile ortamı ve çocuğun psiko-sosyal gelişiminin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi açısından önem taşımaktadır.

Koruyucu aile yanına yerleştirilen çocuklar; öz ailesi olmayan, öz ailesi bulunan ancak öz ailesince bir süre için bakılamayan ve haklarında bakım tedbiri, korunma, acil korunma kararı verilen çocuklardır.

Kurum bakımı altında bulunan çocuklarımızın, öz ailesinin koşulları iyileşinceye kadar ilgiyle ve sevgiyle büyüyebileceği başka bir ailenin yanında bakımlarının sağlanması amacıyla koruyucu aile hizmetinden yararlandırılması sağlıklı gelişimleri açısından önemlidir.

Bir çocuğun koruyucu aile yanına yerleştirilmesinde;

- Çocuğun şefkatli ve destekleyici bir aile ortamında korunarak yetiştirilmesi,
- Çocuğun çok erken yaşta karşılaştığı ayrılıkla baş edebilmesi ve olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan duygusal sorunlarının iyileştirilmesi,
- Çocuk için karmaşık ve sorunlu olan bir dönemde özenli davranılarak, çocuğun bu dönemi örselenmeden geçirmesinin ve normal hayatını devam ettirmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Koruyucu Aile Hizmetinin

Yasal Dayanakları

1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 69. maddesinin 1. fıkrasının (i) bendi ve Çocuk Hakları Sözleşmesinin 20. maddesi ile vurgulanan koruyucu aile hizmetinin dayanağı Türk Medeni Kanununun 347. maddesi, 24.05.1983 tarih ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun 22. ve 23. maddeleridir. Koruyucu aile hizmeti, işleyişe yönelik hazırlanan Koruyucu Aile Yönetmeliğine uygun olarak yürütülmektedir.

Koruyucu aile hizmetinde esas olarak; kendi ailesi ile birlikte yaşamını sürdürmesi mümkün olmayan çocuklara, kendileri için uzun süreli bakım modeline karar verilinceye kadar geçecek sürede, sıcak ve güvenli bir aile ortamı sunulur.

Koruyucu Aile Olabilir?

Kendi ailesinin yanında bakımı sağlanamayan çocuklara, ihtiyaçları olan güvenli ortamı ve sevgiyi verebilecek olgunluktaki, anlayışlı ve iş birliğine açık, ebeveynlik becerilerine sahip, evli ya da bekâr yetişkinler, mevzuatla belirlenen diğer koşullara da sahip olmaları halinde koruyucu aile olabilirler.

Çocuğa kanunen bakmakla yükümlü öz anne-babası ya da vasisi dışında mevzuat kapsamındaki herkes koruyucu aile olmak üzere Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine şahsen başvuru yapılabilir. e-Devlet sistemi üzerinden de başvuru yapılabilir. Evli kişiler eşleriyle birlikte, bekârlar ise tek olarak başvurabilirler. Özellikle çocuğun yakın çevresinden olan akrabaların ya da komşuların koruyucu aile olmasına özen gösterilir. Akrabaların koruyucu aile olmak istemesi halinde yapılacak araştırma ve inceleme sonucuna göre, bireylerin yaş ve eğitim koşulları değerlendirilir.

Koruyucu aile olmak isteyen kişi tek başına ise, kişinin yerleştirilecek çocuğa, diğer ebeveynin yoksunluğunu hissettirmeyecek akraba ilişkilerine sahip olması hususu değerlendirilmektedir.

Başvuru sırasında, aileye/kişiye koruyucu aile hizmetinin esasları, işleyişi ve yerleştirilecek çocukların özellikleri hakkında bilgi verilir. Koruyucu aile olmaya kesin karar verilmesinin ardından bir dizi görüşme yapılır. Bu görüşmelerde amaç, ailenin ve çevresinin yerleştirilecek çocuğa her açıdan uygun olup olmadığının belirlenmesidir.

Ailede çocuğun bakımını paylaşacak tüm yetişkinler incelemeye dâhil edilir. Örneğin; evli bir çift başvuruda bulunduğu takdirde her iki yetişkin de değerlendirme sürecinde dâhil olur. Aynı evde yaşayacak; ancak birlikte çocuğun bakımıyla ilgilenmeyecek yetişkinler de çocuğa gösterecekleri yaklaşım, sağlık ve sabıka kayıtları bakımından inceleme kapsamına alınırlar.

Koruyucu aile başvurusunda bulunulmuş olması, sonuçta çocuğun başvuran aileye verileceği anlamına gelmemektedir.

Koruyucu Aile Adaylarının

Değerlendirilmesi

Koruyucu aile adayları aşağıdaki konularda değerlendirilmektedir:

- ◆ Aile üyelerinin özellikleri
- ◆ Sağlık durumları
- ◆ Adli sicil durumları
- ◆ Evde birlikte yaşayan diğer aile üyeleri
- ◆ Okul durumunu ve eğitimi destekleme becerileri
- ◆ İş ve ekonomik durumları
- ◆ Ev ortamı- yaşanan çevre ve alınması gereken önlemler
- ◆ Evlilik ilişkileri
- ◆ Sosyal yaşam ve ilişkileri
- ◆ Çocuklu yaşama ilişkin beklentileri
- ◆ Koruyucu aile hizmetine bakış açıları

Aileye ilişkin elde edilen tüm bilgilerin değerlendirilmesi sonucunda düzenleneceği incelemeyi gerçekleştiren ilgili sosyal çalışma görevlisi, raporunda görüş ve kanaatini belirtir. Koruyucu aile olmaları başvurusu olumsuz karar verilmesi durumunda, kişilerin itiraz etme hakkı bulunmaktadır.

İstenen Belgeler

Aile/kişiler yazılı başvuru yaptıktan sonra, ilk görüşme formu doldurulur ve aşağıdaki belgeler istenir.

- ◆ Bir adet vesikalık fotoğraf,
- ◆ T.C. kimlik numarası beyanı,
- ◆ Öğrenim durumunu gösterir belgenin onaylı örneği,
- ◆ Adli sicil kaydının bulunmadığına ilişkin belge,
- ◆ İş, gelir ve sosyal güvenlik durumunu gösteren belgenin onaylı örneği,
- ◆ Koruyucu aile olacak kişilerin, çocuğun bakımını, psiko-sosyal gelişimini ve eğitimini etkileyecek ya da çocuğa zarar verecek düzeyde fiziksel engeli, ruhsal rahatsızlığı ve bulaşıcı hastalığının olmadığını gösteren, devlet ya da üniversite hastanelerinin ilgili bölümlerinden alınan doktor raporu istenir. Gerekli görülmesi halinde kişinin sağlığına, devam eden hastalığına veya bağımlılığına ilişkin ayrıntılı rapor da istenebilir.

Kişilerin evli olması halinde, hem kadın hem erkek için aynı belgeler istenir. Aile ile birlikte yaşayan kişilerin bulunması halinde, bu kişilerden de adli sicil kaydının bulunmadığına ilişkin belge, psikolojik rahatsızlığı ve bulaşıcı hastalığı bulunmadığına dair rapor istenir.

Çocukların Koruyucu Aile Yanına

Yerleştirilme İşlemleri

Koruyucu aile yanına yerleştirme kararının çocuğun yüksek yararı ile uyumlu olması gerekmektedir. Çocuğun gereksinimleri ile koruyucu aile adayının yetenek, deneyim ve bilgili olduğu konuların göz önünde bulundurularak yerleştirmenin yapılması, çocuğun yüksek yararının sağlanmasında en uygun yöntemdir. Bu, çocuğun aile ile uyuşmazlık yaşamasını ve koruyucu aile değişikliğine maruz kalmasını engelleyecektir.

Çocuklar ve koruyucu aile arasında birebir ilişki kurulması ve çocukların sağlıklı gelişimlerinin sağlanacağına yönelik uygun Őartların bulunması halinde, tercihen aynı anda olmamak üzere, koruyucu aile yanına, en fazla üç çocuk yerleştirilebilir. Çocukların kardeş olması durumunda, yapılacak vaka değerlendirmesi sonucuna göre çocuk sayısı sınırlandırılmayabilir. Kardeşlerin aynı aile yanına yerleştirilememesi halinde çocukları birbirleriyle görüştürebilecek ailelerin yanına yerleştirilmeleri esastır.

Çocuk ve ailenin birlikte zaman geçirmeleri sağlanarak, birbirlerini tanımalarına ve birbirlerine alişmalarına uygun ortam sağlanması yönünde, yerleştirme öncesi süreç planlanır. Bu süreçte; çocuk önce saatlik, daha sonra günlük olarak ve en çok iki hafta süreyle koruyucu aileye izinli verilebilir. Süreçte olumlu kanaat oluşması, çocuğun ve ailenin de istekliliklerini belirtmeleri halinde, il müdürlükleri ile yanına çocuk yerleştirilen koruyucu aile arasında, kurumun ve koruyucu ailenin yükümlülüklerini içeren koruyucu aile sözleşmesi imzalanır. Sözleşme onaylandıktan sonra, çocuk aileye teslim edilir.

Koruyucu aileler, çocuğun yerleştirildiği ilk haftaların hem çocuk hem de kendileri için bir uyum süreci olacağını bilmelidir. Bu süreçte en önemli nokta, sürekli ve tutarlı bir aile yapısı sergilemektir.

Çünkü, çocuklar farklı yaşantılarla koruyucu aile bakımına gelmekte, dolayısıyla da yaşam tarzına ve beklentilere uyum sağlamaları; tekrar, açıklama ve sabır isteyebilmektedir.

Çocuğun aile bireylerine hitap şekli ile ilgili yaptığı seçimlere saygı gösterilmeli, bu konuda çocuğa baskı yapılmamalıdır.

Koruyucu ailenin, birlikte yaşamın başladığı ilk günlerde çocukla sorunlar yaşaması doğaldır.

Bu gibi durumlarda aşağıda belirtilen hususların yapılması önemlidir;

- Sakin ve sabırlı olmak
- Çocuğa zaman tanımak
- Birlikte daha çok nitelikli zaman geçirmek
- Çocukta güven duygusu oluşturmak
- Çocuğun olumlu davranışlarına ve güçlü yanlarına odaklanmak
- Çocuğun uyum sürecine eşlik etmek
- Çocuğun ihtiyaçlarını fark etmek
- Rutin oluşturmak
- Çocuğun duygu durumunu anlamak
- Çocuğun davranışının esas kaynağını görmeye çalışmak

Çocuklara, gelişim dönemlerine uygun, doğru ve olumlu bir bakışla yaklaşmak, sağlıklı iletişim kurmak, olası çatışmaların sorun haline gelmeden çözülmesini sağlar.

Çocuğun önceki fotoğrafları ve anılarına ilişkin eşyalarını korumasına olanak sağlanması, önceki hayatı ve öz ailesi hakkında konuşmasının kısıtlanmaması, geçmişinin yargılanmadan dinlenmesi önemlidir.

Koruyucu aile yanına yerleştirilen çocuğa verilecek olumlu mesajlar, çocuğun kendisini daha değerli hissetmesine ve benlik saygısı gelişmiş bir birey olarak yetişmesine yardımcı olacaktır.

Başlangıçta, genellikle uyumlu görünen çocuklar, süreç içerisinde belirgin bir neden olmaksızın farklı davranışlar sergilemeye başlayabilirler. Bu durum, çocuğun kendisini evde ve güvende hissetmeye başladığını, rahatladığını ve sürekli olarak en iyi davranışlarını göstermek zorunda olmadığını hissettiği anlamına gelebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Aileler, kendi çocuklarını büyütürken nasıl sorunlar yaşıyorsa, koruyucu aile hizmeti verilirken de herhangi bir aşamada çocuktan, çocuğun kendi ailesinden ya da kendilerinden kaynaklanabilecek sorunlar yaşayabilirler. Bu tür sorunlarla karşılaşıldığında, koruyucu ailelerin sorunu görmezden gelmek yerine, vakit geçirmeksizin kurumla paylaşması, hizmetin başarisını arttırır. Dolayısıyla ocuğun hizmetten en iyi şekilde yararlanmasına da olanak sağlar. Koruyucu aileler, yanlarına yerleştirilen çocuğu ne kadar iyi tanıyabilirlerse o kadar kısa sürede iletişim kurabilirler. Böylelikle birlikte yaşamaya geçiş aşamasında, sorun yaşama olasılıkları oldukça azalabilecek ve daha kolay bir uyum süreci yaşanabilecektir.

Çocuğun Aile Üyeleri ve Ev Ortamıyla

Tanıştırılması

Çocuğun, koruyucu ailenin evine geldiğinde şaşkınlık yaşamaması ve çelişkili duygular içinde olması doğaldır. Çocuğun uyum sağlamak için zamana ihtiyacı olduğu unutulmamalıdır. Koruyucu aile ve kurum, koruyucu aile bakımı sürecinin bu aşamasında dikkatle iş birliği yapmalıdır. Yerleştirme öncesi uyum sağlama sürecinde, çocuğun kişisel eşyalarını nereye koyacağı, nerede yatacağı ve masada nerede oturacağı konuları dâhil olmak üzere çocuğa bilgilendirme yapılması ve evin gezdirilmesi gerekmektedir. Eğer evde uygulanan bir rutin varsa, bunun çocukla paylaşılması gerekmektedir. Çocuğun, birlikte yaşamaya başlayacağı ailenin kurallarını öğrenebilmesi için bilgi verilmesi, çocuğun kendisi ile ilgili beklentileri karşılayabilmesi için önemlidir.

Yeni insanlarla tanışma konusunda çocukla konuşulması gerekmektedir. Çocuğun koruyucu aile yanına yerleştirilmesinin özel bir durumdan kaynaklandığı ona anlatılmalıdır. Çocuk başka birisine söylemek istemediği sürece, kimsenin bilmesine gerek yoktur. Ancak okula giden çocukların öğretmenlerinin, çocuğun koruyucu aile yanında korunma ve bakım altında bulunduğunu bilmesi önem taşımaktadır. Ailenin ve çocuğun sosyal çevresine çocukla birlikte oluşturulan hikâye kapsamında bilgi verilmesi, çocuğun daha kolay uyum sağlamasına yardımcı olacaktır. Diğer insanlar, merak edip sorular sorabilecektir; ancak bilmeleri gerektiği kadarının dışındaki bilgilerin gizli kalması önemlidir.

Bu zaman dilimi, koruyucu aile ve çocuğun birbirlerine alışması ve soru sorma dönemidir. Çocuğun eve uyum sağlayıp sağlamadığına karar vermedeki en uygun yol, günlük yaşantıya devam ederek, ailenin ve çocuğun beraber olmaktan memnun olup olmadığını görmektir.

Çocuğun beraberinde getirdiği elbiselerin ve oyuncakların, fiziki olarak çok kötü durumda olsa dahi, atılmaması gerekmektedir. Bu tür çocuğun geçmiş yaşantısından getirdiği eşyalar, kendini güvende hissetmesini sağlar ve yeni duruma daha rahat uyum göstermesine yardımcı olabilir. Çocuğa, kurumdan eve ilk geldiğinde; saç tıraşı, banyo yaptırılması, üzerindeki kıyafetlerin değiştirilmesi gibi kişisel bakım ihtiyaçları sağlanırken, örseleyecek şekilde davranılmaması gerekmektedir.

Koruyucu aileler, korunmaya ihtiyacı olan çocukların bakımını ve sorumluluğunu devletle paylaşmaktadır. Çocuklarla ilgili bazı kararlar, anne babanın kendi çocuğu için aldığı kararlar kadar çabuk veya kolay alınmayabilir. Çocukları kendi yaşamlarıyla ilgili karar alma süreçlerine dâhil etmek gerekir. Ancak çocukların bu kararlara katılımı, yaşlarına ve anlama yeteneklerine bağlı olacaktır. Çocukların hayatını etkileyebilecek kararlar kurum ile birlikte alınmalıdır. (Örneğin; çocuğun sünneti, ameliyat olması vb.)

Koruyucu Ailenin

Yükümlülükleri

Koruyucu Aileler;

- Çocuğun her açıdan sağlıklı gelişimi için gerekli koşulları sağlamak ve uygulamakla,
- Çocuğun yeteneklerinin ve becerilerinin elverdiği ölçüde eğitim ve öğretimi ya da meslek sahibi edindirilmesi için gerekli çabayı göstermekle,
- Görüşürülmesinde bir sakınca bulunmaması durumunda çocuğun; anne-babası ve diğer yakınları ile kurumca uygun görülen şekil ve zamanda görüşmesini sağlamakla,
- Çocuğun kan bağı bulunan ya da eski çevresinden kişilerle il müdürlüğünün bilgisi dışında iletişim kurulmamasını kabul etmekle,
- Çocuğun karşılanabilir nitelikteki ihtiyaç, istek ve beklentileri ile çocuğu ilgilendiren kararlarda düşüncesini almakla,

- Çocuğun devam edeceği okul, katılacağı kurs, sünnet gibi hayatını etkileyen, değiştiren konularda sorumlu sosyal çalışma görevlisi ile birlikte karar almayı kabul etmekle,
- Hizmet sürecinde çocukla ilgili oluşan her türlü rutin dışı değişiklikleri ve bunlara ilişkin duyularını zaman geçirmeksizin sorumlu sosyal çalışma görevlisine bildirmekle,
- Koruyucu aile hizmet sürecine ve yerleştirilen çocuklara ilişkin olarak mesleki çalışmaları yürüten sosyal çalışma görevlisine gerekli çalışma şartlarını hazırlamakla, periyodik izlemeleri ve mesleki yönlendirmeleri kabul etmekle,
- İl müdürlükleri tarafından koruyucu aile konusunda yapılacak eğitim ve çalışmalara katılmayı kabul etmekle, · Kendilerine teslim edilen çocuğun, il müdürlüğünün bilgisi olmaksızın başka bir kişi/ailenin yanına bırakılarak yerleşim yerinin değiştirilemeyeceğini kabul etmekle,
- Acil durumlar dışında, adres ve yerleşim yeri değişikliklerinde bulunulan il/ilçede en az 20 gün içinde başka bir il/ilçeye taşınılması söz konusu olduğunda ise en az bir ay önce il müdürlüğüne bildirmek ve taşınma sonrasında da sürekli yerleşim yerini 20 gün içinde, telefon değişikliğini ise hemen bildirmekle,
- Çocuğun koşullarının değişmesi sonucu, il müdürlüğü tarafından hizmet modelinde bir değişikliğe gidilmesinin planlanması halinde, çocuğun yararının gerektirdiği işlemlerin yapılabilmesi için her türlü destekte bulunmakla ve çocuğun aileden ayrılık sürecine hazırlanmasında il müdürlüğü ile iş birliği yapmayı kabul etmekle yükümlüdür.

Ayrıca, koruyucu aileler tarafından;

- Çeşitli nedenlerle, başka bir ilçe, il ya da yurt dışına yanlarına yerleştirilen çocuktan ayrı olarak ve kısa bir süre için gitmek zorunda kalınması durumunda; bu süreçte çocuğun yanında kalabileceğini düşündükleri kişi ya da ailenin uygun olup olmadığının belirlenebilmesine imkân tanıyacak yeterli süre öncesinde,
- Çocuk yerleştirme işleminden sonra, birlikte yaşamak üzere aileye yeni bir birey katılması durumunda en kısa sürede, kuruma bilgi verilmesi gerekmektedir.

izleme

Koruyucu aile ve yanına yerleştirilen ocuk ile öz aile, vakanın özelliklerine göre, belirlenen aralıklarla düzenli olarak, mevzuat kapsamında izlenmektedir. Bu izlemelerde, koruyucu ailelerimiz ve yanlarına yerleştirilen çocuklarımıza sorumlu bir meslek çalışanı tarafından danışmanlık ve rehberlik yapılmaktadır.

- 1 Koruyucu aileler ekibin bir parçası olarak hareket etmelidir.
- 2 Bakım sürecinde Kuruma, ocuk hakkındaki bilgileri aktarmasının gerekliliğini yerine getirmelidir.

Koruyucu aileler, hizmetten yararlanılacak çocukla masallardaki gibi bir hayat sreceklere yönünde duygulara sahip olabilmektedirler. Ancak birlikte yaşamak hayal edilenden farklıdır. Bu nedenle koruyucu ailenin yapılan izlemelerde bu duruma ilişkin duygularını ve beklentilerini paylaşması, olası sorunlar için nlem alınabilmesi açısından önemlidir.

izlemelerin, sürecin ocuk yararına olup olmadığının gözlemlenmesinin yanı sıra, danışmanlık verilmesi amaçlı olduğunu bilen koruyucu aileler kendilerini daha güçlü hissedebilirler.

izleme süreci, koruyucu aile hizmetinde öncelikle çocuğun korunması ve hizmetten en yüksek yararı sağlamasının yanı sıra, koruyucu aileyi de destekleme anlamında önemlidir.

Her hizmet modelinde olduğu gibi, koruyucu aile hizmetinin de kuralları vardır. Bu kurallar, hizmetin amacına ulaşması için yıllar içinde karşılaşılan durumlar esas alınarak, çocuğun yüksek yararı merkezinde oluşturulmuştur. Koruyucu ailelerimize hizmetin başlangıcından itibaren bu kurallar hakkında bilgi verilmesinin yanı sıra, izleme sürecinde tespit edilen hususlar olduğunda da gerekli danışmanlık hizmeti verilmektedir.

Koruyucu Ailelere ve Çocuklara

Sağlanan Olanaklar

Koruyucu aile hizmeti kapsamında yapılan ödemeler, **Koruyucu Aile Yönetmeliği** ile belirlenir.

Koruyucu aile yanına yerleştirilen çocukların bakım, eğitim ve sağlık giderlerine ilişkin harcamalara karşılık olmak üzere, talepte bulunan koruyucu ailelere, çocuk başına aylık net ödeme yapılır. Bu ödemelerin miktarı her yıl Bütçe Kanunu ile tespit edilecek memur maaş katsayısına bağlı olarak, ocak ve temmuz aylarında değişir.

Bütçe imkânları dâhilinde, Bakanlık tarafından gönderilen ödenekten, koruyucu aile ve çocuğun takip edildiği il müdürlüğü tarafından ödeme yapılır. Engelli çocuklar için yaş grubuna uygun aylık bakım ödemesi, yüzde 50 oranında artırılır.

Koruyucu aileler, yanlarına yerleştirilen çocuğun bakımını sürdürürken, kurumla beklenen iş birliğini yapabilen, çocukla ilgili her tür bilgiyi kurumla paylaşabilen, izleme sürecinin profesyonel bir hizmetin gerekliliği olduğunun bilincinde olan, özel ailelerdir.

Koruyucu aile yanında bakılan çocuklar için yapılan diğer ödemeler:

Koruyucu aile yanında bakılıp okula giden çocuklara, her yıl bir defaya mahsus olmak üzere okul masraflarının karşılanması amacıyla, eylül ayında üç kat uygulanan aylık bakım ödemesi,

Koruyucu aile yanında bakılıp okula giden çocuklara, her yıl bir defaya mahsus olmak üzere okul masraflarının karşılanması amacıyla eylül ayında üç kat uygulanan aylık bakım ödemesi,

Koruyucu aile hizmeti kapsamındaki, okula devam eden ya da öğrenimini sürdürememiş çocuklara, kuruluş bakımındaki çocuklara verilen miktarlar üzerinden harçlık,

- Tam gün öğrenim görüp de yemeklerini evde yeme olanağı bulamayan çocuklara, öğrenim sürecinde iki kat artırılmış harçlık,
- Servis ile okullarına gitmek zorunda olan çocukların, okul servis ücretleri ile engelli çocukların servis ücretleri ve 4-5 yaş grubu kreş çağı veya anaokulu çocuklarının servis ücretleri, servis bulunmaması halinde gidiş – gelişlerdeki ulaştırma giderleri karşılığı otobüs bilet ücretleri,
- Koruyucu aileyi ve çocuğu izlemekle görevli sosyal çalışma görevlisinin rehberliğinde yapılacak başvurular üzerine, çocukların gelişim ve eğitim ihtiyaçlarının karşılanması veya bir meslek edinmek üzere kamu ya da özel kuruluşlar tarafından açılan kurslara katılacakların kurs süresince kurs bedelleri, eğitim ve öğretimlerine ilişkin etüt, kurs, yaz okulu, harç, sınav ve kayıt ücretleri ile bunlara ilişkin her türlü araç, gereç ve malzeme giderleri,
- Başka illere öğrenim amacı ile gitmesi gereken çocukların ulaştırma giderleri, bir günlük konaklama bedeli ile çocuğun okula kaydı ve kalacağı yere yerleştirilmesi ile ilgili olarak yardımcı olmak üzere giden koruyucu anne ve babanın da ulaşım,
- Bir günlük konaklama giderleri

Koruyucu Aile Yönetmeliğinde belirtilen kapsama uygun olarak ödenir.

- Öğrenim amacıyla bir başka ile gitmesi gereken çocuklar açısından hizmetin sonlandırılmasını gerektirecek bir durum belirlenmemesi halinde, aylık bakım ödemesi koruyucu ailenin, koruyucu aile hizmetine ilişkin kütük kaydının bulunduğu il müdürlüğü tarafından ödenmeye devam edilir.
- Koruyucu aile sözleşmesi devam eden koruyucu ailelerden, eşine veya bir yakınına bağlı olmaksızın emekliliğine esas sosyal güvencesi olmayan eşin, bir asgari ücret tutarı üzerinden Sosyal Güvenlik Kurumu kapsamında isteğe bağlı sigortasını yaptırmaması ve ödeme belgesinin ibrazı halinde primleri aylık ödemelere ilave edilerek Bakanlık tarafından gönderilen ödenekten karşılanır.

Sona Erdirilme Nedenleri

- Koruyucu ailenin yükümlülüklerini yerine getirmemesi,
- Çocukla koruyucu aile arasındaki sağlıklı iletişimin yapılan mesleki çalışmalara rağmen kurulamaması ya da devam ettirilememesi,
- Koruyucu ailenin, çocuğu istismar ettiğinin tespit edilmesi,
- Koruyucu ailenin, çocuğun öz ailesi ile ilişkilerini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunduğu ve bu doğrultuda ifadeler kullandığının belirlenmesi,
- Çocuk için hizmetten beklenen yararın gerçekleşmediğinin yapılan izlemelerde tespit edilmesi,
- Çocuğun koruyucu aileye yerleştirilme nedeninin ortadan kalkması,
- Çocuğun yararlanacağı hizmet modelinin değişmesi veya koruma kararının kaldırılması,
- Koruyucu ailenin herhangi bir nedenle hizmet vermektan vazgeçmesi durumlarının tespiti halinde Koruyucu Aile Komisyonu, çocuğu geri almaya karar verir. Çocuğun ayrılık sürecine hazırlanmasına yönelik uygulama planı oluşturulur, ilgili sosyal çalışma görevlisi tarafından uygulanır ve çocuk hazır olduğunda aileden geri alınarak bu işlem tutanaklaştırılır. Çocuğun koruyucu aile yanından geri alındığı tarihten itibaren Koruyucu Aile Sözleşmesi ve kimlik kartının geçerliliği, kendiliğinden sona erer.

Çocuğun ayrılma süreci, korunma altına alınma ve koruyucu aile yanına yerleştirilme sebeplerine bağlı olarak sürdürülür. Çocuk koruyucu aile yanına yerleştirilirken bir bakım planı vardır. Bu nedenle ayrılma süreci planlanması, çocuğun neden orada olduğuna bağlı olarak şekillenir. Ayrılma süreci için plan yapılmasına, çocuk daha koruyucu aileye geldiği andan itibaren başlanır.

Ayrılış sürecinin mümkün olduğunca çocuğun örselenme yaşamasına neden olmayacak şekilde yapılandırılması odak noktasıdır. Ayrılık, her zaman iletişimin tamamen kopması anlamına gelmemektedir.

Çocuk, koruyucu aileden kısa süreliğine ya da kalıcı olarak ayrılabilir. Kısa süreli ayrılıklarda; çocuğun, öz aile ya da yakınlarının yanına ziyarete gitmesi gibi durumlar söz konusu olabilir. Uzun süreli ayrılıklar ise hizmetin sonlandırılmasına bağlı olarak; çocuğun, öz ailenin yanına döndürülmesi, daha uzun süreli bir bakım modeli olan evlat edinme hizmetinden yararlandırılması olabileceği gibi başka bir koruyucu aile yanına ya da kuruluşa yerleştirilmesi şeklinde olabilir. Ancak uzun süreli ayrılışların çocukta kendini suçlayıcı ya da güven sorunu oluşturacak olumsuz etkilere neden olmaması için, bu süreçte koruyucu ailenin daha iyi hazırlanması ve çocuğu hazırlaması beklenir.

Koruyucu Aile Statüsünün

İptali

Koruyucu ailenin;

- Çocuğu ihmal ve/veya istismar ettiğinin, kötü muameleye maruz bıraktığının belirlenmesi,
- Sosyal ilişkileri açısından toplumun norm ve değerlerine aykırı düşen davranışlarının gözlenmesi,
- Fizik ve ruh sağlığının, çocuğun bakımını etkileyecek derecede bozulmuş olduğunun devlet ya da üniversite hastanelerince doktor raporu ile belirlenmesi,
- Çocuğun toplum içindeki konumunu olumsuz etkileyecek herhangi bir suçtan ceza alması ve adli sicil kaydının bulunması,
- Mesleki danışmanlık hizmeti ve yönlendirmelere uygun davranmaması,
- Geçici koruyucu ailenin çocuk yerleştirme önerilerini mazeretsiz olarak üç kereden fazla kabul etmemesi durumunda "Koruyucu Aile Statüsünün" iptal edilir.

Komisyonda “Koruyucu Aile Statüsü” iptal edilen aile yanına bir daha çocuk yerleştirilmez. Koruyucu aile hizmet sürecinde konusu çocuğa yönelik suç teşkil eden eylemlerin tespiti halinde, Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur ve çocuğun haklarının korunması amacıyla adli süreç takip edilir.

Koruyucu Aile Hizmeti

Sonlandırılan Çocuklar

- Öncelikle öz ailesi yanına,
- Öz ailesi yanına döndürülemeyen çocuklar öncelikle akraba ve yakın çevre koruyucu aile bakımı kapsamında değerlendirilir,
- Bunun mümkün olmaması halinde çocuklar durumuna uygun başka bir koruyucu aile yanına yerleştirilir,
- Uygun koruyucu aile bulunamaması halinde çocuk, durumuna uygun hizmet modelinden yararlandırılır,
- Koruyucu aile yanındayken hukuki durumu değişen ve evlat edinme hizmetinden yararlandırılmaya uygun hale gelen çocuklar bu hizmetten yararlandırılır. Çocuğun evlat edinme sırasındaki uygun aile yanına yerleştirilmesi ya da koruyucu ailesi yanında kalması durumu, çocuğun yararı odağında değerlendirilir.

Koruyucu aile yanına yerleştirilebilen, korunan ve tehlikeli ortamlardan uzak tutulan her çocuk bu sorumluluğu paylaşan herkesin sevinci, toplumumuzun sağlıklı gelişimi ve geleceği için bir başarısı olacaktır.

www.aile.gov.tr
www.aile.gov.tr/chgm